

TURKISH TEACHER CANDIDATES' SPEECH SELF EFFICACY LEVELS IN THE ASPECT OF DIFFERENT VARIABLES (SİİRT UNIVERSITY EXAMPLE)

**TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ KONUŞMA ÖZ
YETERLİLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ (SİİRT ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)**

Erhan AKIN¹

Abstract

In this study, prospective teachers Turkish speech self sufficiency in terms of several variables evaluated. For this purpose prospective teachers talk self sufficiency movement from Turkish sexulatiy, class, parents education, socioeconomic status and are explored in terms of whether the speech training course. Survey model used. Data collection tool or as a Katrancı and Melanlıoğlu (2013) developed by "Self-sufficiency Scale". The sample of the survey is Siirt Turkish Education Department of continuing education faculty of Education University of 204 teachers. The analysis of the data for Windows 22.0 program. Analysis as a result of Turkish higher education level of the mother and father of the teacher candidate speech perception of self competence rise; class variable is outside of the application's upper-class speech rules in favor of meaningful results. Gender and socioeconomic status variable to detect self talk based on the proficiency training of a meaningful difference in the fields of speech concluded the perception of higher self-sufficiency. The results are discussed in the direction of the field type and made suggestions.

Keywords: Speech, self sufficiency, Turkish teacher candidate

Özet

Bu araştırmada, Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlilikleri çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu amaçtan hareketle Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlilikleri cinsiyet, sınıf, anne-baba eğitimi, sosyo-ekonomik düzeyi ve konuşma eğitimi dersini alıp almama bakımından incelenmiştir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak da Katrancı ve Melanlıoğlu (2013) tarafından geliştirilen "Konuşma Öz Yeterlik Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini ise Siirt Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Türkçe Eğitimi Bölümünde eğitime devam eden 204 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Verilerin analizinde for Windows 22.0 programı kullanılmıştır. Analizler sonucunda Türkçe öğretmen adaylarının anne ve baba eğitimi düzeyi yükseldikçe konuşma öz yeterlilik algılarının da yükseldiği; sınıf değişkenine göre ise konuşma kurallarını uygulama dışında üst sınıfların lehine anlamlı sonuç ortaya çıkmıştır. Cinsiyet ve sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre konuşma öz yeterlilik algılarında anlamlı bir farklılığa rastlanmamışken konuşma eğitimi dersini alanların konuşma öz yeterlik algısının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Sonuçlar alan yazın doğrultusunda tartışılmış ve buna yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Konuşma, öz yeterlilik, Türkçe öğretmen adayı

¹ Yrd. Doç. Dr., Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakóltesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, erhanakin49@hotmail.com

Giriş

Dil insanların iletişim kurmasını ve bu iletişimi doğru bir şekilde devam ettirmesini sağlayan önemli araçlardandır. Bu sebepten dolayı dil eğitimi ve dilin kullanımı hakkında bireylere verilmesi gereken eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Çünkü dil geçmişle gelecek arasında bağlantıyı sağlayan bir köprü görevini üstlenir. Köprü görevini üstlenen dilin her açıdan iyi öğrenilmesi ve öğretilmesi gerekir. Bireyler dil sayesinde iletişim kurar, duygu ve düşüncelerini ifade eder ve karşısındakini bu özellikleriyle tanımaya çalışırlar (Temizyürek, Erdem ve Temizkan, 2012). İletişimi sağlayan dilin sağlıklı bir şekilde öğretilmesi görevi en başta Türkçe öğretmenlerine düşmektedir. Türkçe öğretmenlerinin bu görevlerini iyi bir şekilde yerine getirmeleri için adaylık sürecinde temel dil becerileri alanında iyi yetiştirilmeleri gerekir. Anlatma becerilerinden olan konuşma eğitimi adaylık sürecinde alınan derslerdendir. Bunun için konuşma becerisi ile ilgili olarak Türkçe öğretmen adaylarının iyi yetişmesi önem arz etmektedir. Çünkü Türkçe öğretmen adaylarının konuşma ve konuşma eğitimi hakkında gerekli donanımına sahip olmaları sonucunda ancak konuşma eğitiminde başarılı bir eğitim verebilecekleri bilinen bir durumdur.

Konuşma, duygu ve düşüncelerin dil yoluyla aktarılması (Demirel, 2003; Yörük, 1990); “İnsanın doğuştan sahip olduğu, zaman içinde öğrenip yaşamak suretiyle edindiği düşünce ve görüşleri ile kendi istek ve duygularını belli bir maksatla karşısındaki kişi ya da kişilere iletebilmesi” (Çongur, 1999: 15); kişiler arasında tecrübelerin söz yoluyla paylaşılmasıdır (Başaran ve Erdem, 2009). Bireylerin konuşma becerisini aile ortamında öğrenmeye başlar fakat okul hayatıyla bu düzenli eğitimle öğretilmektedir. Okullardaki konuşma eğitimini temel amacı, Türkçe öğretmen adaylarının duygu ve düşüncelerini hayata dair isteklerini dilin kurallarına uyarak etkili şekilde başkasına aktarmasını sağlamak (Özbay, 2005; Aktaş ve Gündüz, 2001); etkili söz söyleme sanatına sahip olmak (Doğan, 2005); Türkçe öğretmen adaylarının Türkçenin estetik zevkine varmaları, kendilerini rahat ve doğru ifade edebilmeleri, günlük hayatta karşılaşılabilecekleri sorunları konuşarak çözebilmeleri, değerlendirebilmeleri, başkalarıyla iletişim kurabilme becerilerini geliştirmek (MEB, 2006); insanoğlunu diğer canlılardan farklı kılan düşünme, yorumlama, değerlendirme vb. özelliklerinin seslerin yardımıyla dışa vurulma sanatına sahip olmak (Yaman, 2007) şeklinde konuşmanın bir çok tanımı yapılmaktadır. Tanımlara bakıldığında konuşma becerisinin ne kadar önemli olduğu görülebilir. Konuşma becerisi alanında eğitim alan Türkçe öğretmen adayının bu beceriye yönelik bakışı da olumlu olursa bunu Türkçe öğretmen adaylarının aktarmakta da başarılı olabilir. Konuşma eğitiminin belirlene amaçlara ulaşabilmesi için dersi anlatan öğretmenin konuşma kurallarına uygun olarak konuşması gerekir. Çünkü Türkçe öğretmen adaylarının için öğretmen en büyük örnektir. Türkçe öğretmen adayları öğretmenlerini dinleyerek konuşmalarındaki hatalarını düzeltmeye çalışır. Bunun için Türkçe öğretmenlerinin adaylık yıllarında düzgün ve etkili konuşma becerisi alanında yeterli düzeyde eğitim almaları gerekir (Uçgun, 2007; Ceran, 2012;). Alınan bu eğitim sayesinde konuşma becerisi alanında Türkçe öğretmenleri Türkçe öğretmen adaylarının uygulamaya dönük bir konuşma ortamı oluşturabilirler. Çünkü konuşma becerisi uygulamaya gelişebilen bir beceridir ve Türkçe öğretmen adaylarının uygulamaya dayalı olarak etkinliklerde bulunması gerekir (Aykaç ve Çetinkaya, 2013). Uygulamaya yönelik yapılacak konuşma eğitiminde başarıyı yakalama fırsatı daha yüksek olabilir ve Türkçe öğretmeni bu sorumluluğunu daha iyi yerine getirebilir.

Konuşma yetisi doğuştan getirilir fakat doğru ve etkili konuşma eğitim ile elde edilen bir beceridir. Etkili ve güzel konuşma eğitiminin geliştirilmesi bireylerin toplum halinde yaşamalarında çok büyük bir öneme sahiptir. Bu sebepten dolayı konuşma becerisinin geliştirilmesinde Türkçe öğretmenlerine büyük sorumluluk düşmektedir (Kurudayıoğlu, 2003:291).

Türkçe öğretmenlerin bu sorumluluklarını yerine getirmelerinde etkili olan diğer bir husus da konuşma öz yeterliliği bakımından kendilerini sorgulayabilmeleridir. Öz yeterlilik literatür incelendiğinde genel anlamda bireylerin bir konu ya da durum hakkında kendilerine olan inançlarının tam olabilmesi şeklindedir. Öğretmenlerin en başta mesleki anlamda kendilerine güvenmeleri ve problemlerle baş edebilme hususunda cesaretli olmaları gerekir. Öğretmen açısından öz yeterlik; belirlenmiş alanda öğretmenlik görevini iyi derece yapabilmesi ve dersini etkili şekilde uygulamaya koyabilme, sürdürebilmesine yönelik kendine olan güveni veya karmaşık bir durumda yapabilecekleri hakkında gerekli donanıma sahip olabilmesine yönelik inancı ve mücadelesi (Bandura, 1997; Tschannen-Moran, Woolfolk-Hoy ve Hoy, 1998; Luszczynska, Scholz ve Schwarzer, 2005) şeklinde tanımlanmaktadır. Tanımlara bakılınca öz yeterliliğin bireylerin başarıya ulaşmasında etkili olduğu anlaşılabilir. Öz yeterlilik bireylerin motivasyonlu olmasında ve karşılaşabileceği problemlerle mücadele etmesinde onlara büyük yarar sağlayabilir ve Öz yeterlilik bakımından iyi olan kişiler diğer bireylere nazaran daha büyük işler için uğraş verip daha çok mücadele ederek kararlı ve sakin (Bandura, 1997; Çetin, 2007) oldukları görülmektedir. Bunun için Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterliliklerinin iyi olması konuşma becerilerini geliştirmede ve sonrasında bu beceriyi Türkçe öğretmen adaylarının öğretilmede etkili olabileceği görülmektedir. Konuşma becerisine yönelik kendisine olan inancı tam olan Türkçe öğretmen adayının bu alanda karşılaşması muhtemel olan sorunlara hazırlıklı olur ve bu sorunların çözümlerine yönelik çaba sarf eder. Bu çaba da hem kendisine hem de ileride Türkçe öğretmen adaylarının konuşma alanında büyük kolaylıklar sağlayabilir. Bunun için Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlilikleri hakkında fikir sahibi olmak onlara yönelik verilen konuşma eğitimi derslerinin daha verimli olmasına ve var olan eksikliklerinin giderilmesine katkıda bulunabilir.

Araştırmanın Amacı

Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlilik düzeylerini belirlemek ve çeşitli açılardan incelemek için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlilikleri ne düzeydedir?
2. Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlilikleri cinsiyete göre anlamlı farklılık gösteriyor mu?
3. Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlilikleri sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösteriyor mu?
4. Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlilikleri sosyo-ekonomik düzeye göre anlamlı farklılık gösteriyor mu?
5. Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlilikleri anne- baba eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık gösteriyor mu?
6. Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlilikleri konuşma eğitimi dersi alıp almama durumuna göre anlamlı farklılık gösteriyor mu?

Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve analizi başlıklarına yer verilmiştir

Araştırma Modeli

Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterliliklerinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli; var olan bir durumu ortaya çıkarmayı amaçlayarak önemli olan verilerin toplanması, tasnif edilmesi ve analizlerin ortaya çıkarılmasında etkilidir (Çömlekçi, 2001). Tarama modelleri, geçmişte ya da

halen var olan bir durumu olduğu gibi ortaya çıkarmayı amaç edinen araştırma modelleridir. Konu olan olay, birey ya da nesne, bulunduğu şartlar içinde var olduğu gibi analiz edilmeye çalışılır. Tarama modellerinden olan ilişkisel tarama modeli ise iki ya da daha fazla olan değişkenlerle değişim varlığını, derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2003).

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini 2015–2016 eğitim yılında Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünün 1, 2, 3 ve 4. sınıflarında öğrenim gören 204 öğrenci oluşturmaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda eldeki çalışmanın örneklemini, evrenin tamamını kapsamaktadır.

Veri Toplama Araçları ve Güvenirliği

Araştırmada veri toplama aracı olarak Katrancı ve Melanlıoğlu (2013) tarafından geliştirilen ve toplamda 25 maddeden oluşan beşli likert tipinde “Konuşma Öz yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin güvenirlilik katsayısını ise genel toplamda 0.92, “Topluluk Önünde Konuşma” alt boyutu için 0.85, “Etkili Konuşma” alt boyutu için 0.80, “Konuşma Kurallarını Uygulama” alt boyutu için 0.78, “Konuşma İçeriğini Düzenleme” alt boyutu için 0.70 ve “Konuşmasını Değerlendirme” alt boyutu için 0.71 olarak bulmuşlardır. Bu çalışma için Konuşma Öz yeterlilik ölçeğinin genel güvenirliliği (Crombach Alpha) 0,915; Topluluk Önünde Konuşma boyutunun güvenirliliği 0,902; Etkili Konuşma boyutunun güvenirliliği 0,877; Konuşma Kurallarını Uygulama boyutunun güvenirliliği 0,922; Konuşma İçeriğini Düzenleme boyutunun güvenirliliği 0,899 olarak bulunmuştur.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (Oneway) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarından ölçek yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo1: Türkçe Öğretmen Adaylarının Tanımlayıcı Özellikleri

Tablolar	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde(%)
Sınıf	1	63	30,9
	2	48	23,5
	3	44	21,6
	4	49	24,0
	Toplam	204	100,0
Cinsiyet	Erkek	100	49,0
	Kız	104	51,0
	Toplam	204	100,0
	Okuryazar Değil	41	20,1

Baba Eğitim Düzeyi	İlkokul	82	40,2
	Ortaokul	43	21,1
	Lise	28	13,7
	Üniversite	10	4,9
	Toplam	204	100,0
Anne Eğitim Düzeyi	Okuryazar Değil	157	77,0
	İlkokul	25	12,3
	Ortaokul	14	6,9
	Üniversite	8	3,9
	Toplam	204	100,0
Konuşma Eğitimi Dersi Alma Durumu	Evet	46	22,5
	Hayır	158	77,5
	Toplam	204	100,0
Sosyo-ekonomik Düzey	İyi	49	24,0
	Orta	141	69,1
	Kötü	14	6,9
	Toplam	204	100,0

Türkçe öğretmen adaylarının sınıf değişkenine göre 63'ü (%30,9)1, 48'i(%23,5)2, 44'ü(%21,6)3, 49'u (%24,0) 4 olarak dağılmaktadır. Türkçe öğretmen adayları cinsiyet değişkenine göre 100'ü (%49,0) erkek, 104'ü (%51,0) kız olarak dağılmaktadır. Türkçe öğretmen adayları baba eğitim düzeyi değişkenine göre 41'i (%20,1) okuryazar değil, 82'si (%40,2) ilkokul, 43'ü(%21,1) ortaokul, 28'i (%13,7) lise, 10'u (%4,9) üniversite olarak dağılmaktadır. Türkçe öğretmen adayları anne eğitim düzeyi değişkenine göre 157'si (%77,0) okuryazar değil, 25'i (%12,3) ilkokul, 14'ü (%6,9) ortaokul, 8'i (%3,9) üniversite olarak dağılmaktadır. Türkçe öğretmen adayları konuşma eğitimi dersi alma durumu değişkenine göre 46'sı (%22,5) evet, 158'i (%77,5) hayır olarak dağılmaktadır. Türkçe öğretmen adayları sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre 49'u (%24,0) iyi, 141'i (%69,1) orta, 14'ü (%6,9) kötü olarak dağılmaktadır.

Tablo 2: Türkçe Öğretmen Adaylarının Konuşma Öz Yeterlilik Düzeyleri

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Topluluk Önünde Konuşma	204	3,479	0,723	1,880	5,000
Etkili Konuşma	204	3,717	0,652	2,170	5,000
Konuşma Kurallarını Uygulama	204	3,756	0,643	2,000	5,000
Konuşma İçeriğini Düzenleme	204	3,710	0,641	2,000	5,000
Genel Konuşma Öz yeterlilik	204	3,664	0,556	2,480	5,000

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının “topluluk önünde konuşma” düzeyi yüksek (3,479±0,723); “etkili konuşma” düzeyi yüksek (3,717±0,652); “konuşma kurallarını uygulama” düzeyi yüksek (3,756±0,643); “konuşma içeriğini düzenleme” düzeyi yüksek (3,710±0,641); “genel konuşma öz yeterlilik” düzeyi yüksek (3,664±0,556); olarak saptanmıştır.

Tablo 3: Türkçe Öğretmen Adaylarının Konuşma Öz Yeterlilik Düzeylerinin Anne Eğitim Düzeyine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Topluluk Önünde Konuşma	Okuryazar değil	157	3,458	0,728	3,319	0,021	
	İlkokul	25	3,460	0,520			4>1
	Ortaokul	14	3,313	0,497			4>2
	Üniversite	8	4,234	1,119			4>3
Etkili Konuşma	Okuryazar değil	157	3,699	0,649	2,077	0,105	
	İlkokul	25	3,653	0,612			
	Ortaokul	14	3,714	0,323			
	Üniversite	8	4,271	1,054			
Konuşma Kurallarını Uygulama	Okuryazar değil	157	3,708	0,602	4,106	0,007	4>1
	İlkokul	25	3,816	0,770			4>2
	Ortaokul	14	3,757	0,561			4>3
	Üniversite	8	4,500	0,786			
Konuşma İçeriğini Düzenleme	Okuryazar değil	157	3,683	0,637	4,456	0,005	4>1
	İlkokul	25	3,650	0,582			4>2
	Ortaokul	14	3,661	0,476			4>3
	Üniversite	8	4,500	0,744			
Genel Konuşma Öz Yeterlilik	Okuryazar değil	157	3,643	0,540	4,634	0,004	4>1
	İlkokul	25	3,669	0,475			4>2
	Ortaokul	14	3,506	0,302			4>3
	Üniversite	8	4,340	0,972			

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmuştur ($F=3,319; p=0,021 < 0,05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere post-hoc analizi uygulanmıştır. Anne eğitim düzeyi üniversite olanların topluluk önünde konuşma puanları ($4,234 \pm 1,119$), anne eğitim düzeyi okuryazar değil olanların topluluk önünde konuşma puanlarından ($3,458 \pm 0,728$) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi üniversite olanların topluluk önünde konuşma puanları ($4,234 \pm 1,119$), anne eğitim düzeyi ilkokul olanların topluluk önünde konuşma puanlarından ($3,460 \pm 0,520$) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi üniversite olanların topluluk önünde konuşma puanları ($4,234 \pm 1,119$), anne eğitim düzeyi ortaokul olanların topluluk önünde konuşma puanlarından ($3,313 \pm 0,497$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının konuşma kurallarını uygulama puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmuştur ($F=4,106; p=0,007 < 0,05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere post-hoc analizi uygulanmıştır. Anne eğitim düzeyi üniversite olanların konuşma kurallarını uygulama puanları ($4,500 \pm 0,786$), anne eğitim düzeyi okuryazar değil olanların konuşma kurallarını uygulama puanlarından ($3,708 \pm 0,602$) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi üniversite olanların konuşma kurallarını uygulama puanları ($4,500 \pm 0,786$), anne eğitim düzeyi ilkokul olanların konuşma kurallarını uygulama puanlarından ($3,816 \pm 0,770$) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi üniversite olanların konuşma kurallarını uygulama puanları ($4,500 \pm 0,786$), anne eğitim düzeyi ortaokul olanların konuşma kurallarını uygulama puanlarından ($3,757 \pm 0,561$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının konuşma içeriğini düzenleme puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmuştur ($F=4,456$; $p=0,005<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere post-hoc analizi uygulanmıştır. Anne eğitim düzeyi üniversite olanların konuşma içeriğini düzenleme puanları ($4,500\pm0,744$), anne eğitim düzeyi okuryazar değil olanların konuşma içeriğini düzenleme puanlarından ($3,683\pm0,637$) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi üniversite olanların konuşma içeriğini düzenleme puanları ($4,500\pm0,744$), anne eğitim düzeyi ilkökullü olanların konuşma içeriğini düzenleme puanlarından ($3,650\pm0,582$) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi üniversite olanların konuşma içeriğini düzenleme puanları ($4,500\pm0,744$), anne eğitim düzeyi ortaokul olanların konuşma içeriğini düzenleme puanlarından ($3,661\pm0,476$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının genel konuşma öz yeterlilik puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmuştur ($F=4,634$; $p=0,004<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere post-hoc analizi uygulanmıştır. Anne eğitim düzeyi üniversite olanların genel konuşma öz yeterlilik puanları ($4,340\pm0,972$), anne eğitim düzeyi okuryazar değil olanların genel konuşma öz yeterlilik puanlarından ($3,643\pm0,540$) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi üniversite olanların genel konuşma öz yeterlilik puanları ($4,340\pm0,972$), anne eğitim düzeyi ilkökullü olanların genel konuşma öz yeterlilik puanlarından ($3,669\pm0,475$) yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi üniversite olanların genel konuşma öz yeterlilik puanları ($4,340\pm0,972$), anne eğitim düzeyi ortaokul olanların genel konuşma öz yeterlilik puanlarından ($3,506\pm0,302$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının etkili konuşma puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4: Türkçe Öğretmen Adaylarının Konuşma Öz Yeterlilik Düzeylerinin Baba Eğitim Düzeyine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Topluluk Önünde Konuşma	Okuryazar değil	41	3,665	0,788	2,468	0,046	1>3 4>3
	İlkokul	82	3,435	0,801			
	Ortaokul	43	3,247	0,550			
	Lise	28	3,679	0,521			
	Üniversite	10	3,513	0,683			
Etkili Konuşma	Okuryazar değil	41	3,797	0,648	5,841	0,000	4>2 1>3 2>3 4>3 5>3
	İlkokul	82	3,742	0,703			
	Ortaokul	43	3,349	0,519			
	Lise	28	4,018	0,457			
	Üniversite	10	3,917	0,625			
Konuşma Kurallarını Uygulama	Okuryazar değil	41	3,576	0,683	2,386	0,053	
	İlkokul	82	3,893	0,661			
	Ortaokul	43	3,647	0,529			
	Lise	28	3,714	0,694			
	Üniversite	10	3,960	0,398			

Konuşma İçeriğini Düzenleme	Okuryazar değil	41	3,646	0,707	2,569	0,039	2>3 4>3
	İlkokul	82	3,799	0,653			
	Ortaokul	43	3,471	0,535			
	Lise	28	3,839	0,621			
	Üniversite	10	3,900	0,516			
Genel Konuşma Öz Yeterlilik	Okuryazar değil	41	3,698	0,595	2,920	0,022	1>3 2>3 4>3
	İlkokul	82	3,713	0,618			
	Ortaokul	43	3,421	0,408			
	Lise	28	3,810	0,442			
	Üniversite	10	3,760	0,465			

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma puanlarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmuştur ($F=2,468$; $p=0,046<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere post-hoc analizi uygulanmıştır. Baba eğitim düzeyi okuryazar değil olanların topluluk önünde konuşma puanları ($3,665\pm0,788$), baba eğitim düzeyi ortaokul olanların topluluk önünde konuşma puanlarından ($3,247\pm0,550$) yüksek bulunmuştur. Baba eğitim düzeyi lise olanların topluluk önünde konuşma puanları ($3,679\pm0,521$), baba eğitim düzeyi ortaokul olanların topluluk önünde konuşma puanlarından ($3,247\pm0,550$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının etkili konuşma puanlarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmuştur ($F=5,841$; $p=0,000<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere post-hoc analizi uygulanmıştır. Baba eğitim düzeyi lise olanların etkili konuşma puanları ($4,018\pm0,457$), baba eğitim düzeyi ilkokul olanların etkili konuşma puanlarından ($3,742\pm0,703$) yüksek bulunmuştur. Baba eğitim düzeyi okuryazar değil olanların etkili konuşma puanları ($3,797\pm0,648$), baba eğitim düzeyi ortaokul olanların etkili konuşma puanlarından ($3,349\pm0,519$) yüksek bulunmuştur. Baba eğitim düzeyi ilkokul olanların etkili konuşma puanları ($3,742\pm0,703$), baba eğitim düzeyi ortaokul olanların etkili konuşma puanlarından ($3,349\pm0,519$) yüksek bulunmuştur. Baba eğitim düzeyi lise olanların etkili konuşma puanları ($4,018\pm0,457$), baba eğitim düzeyi ortaokul olanların etkili konuşma puanlarından ($3,349\pm0,519$) yüksek bulunmuştur. Baba eğitim düzeyi üniversite olanların etkili konuşma puanları ($3,917\pm0,625$), baba eğitim düzeyi ortaokul olanların etkili konuşma puanlarından ($3,349\pm0,519$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının konuşma içeriğini düzenleme puanlarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmuştur ($F=2,569$; $p=0,039<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere post-hoc analizi uygulanmıştır. Baba eğitim düzeyi ilkokul olanların konuşma içeriğini düzenleme puanları ($3,799\pm0,653$), baba eğitim düzeyi ortaokul olanların konuşma içeriğini düzenleme puanlarından ($3,471\pm0,535$) yüksek bulunmuştur. Baba eğitim düzeyi lise olanların konuşma içeriğini düzenleme puanları ($3,839\pm0,621$), baba eğitim düzeyi ortaokul olanların konuşma içeriğini düzenleme puanlarından ($3,471\pm0,535$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının genel konuşma öz yeterlilik puanlarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmuştur ($F=2,920$; $p=0,022<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını

belirlemek üzere post-hoc analizi uygulanmıştır. Baba eğitim düzeyi okuryazar değil olanların genel konuşma öz yeterlilik puanları (3,698±0,595), baba eğitim düzeyi ortaokul olanların genel konuşma öz yeterlilik puanlarından (3,421±0,408) yüksek bulunmuştur. Baba eğitim düzeyi ilkokul olanların genel konuşma öz yeterlilik puanları (3,713±0,618), baba eğitim düzeyi ortaokul olanların genel konuşma öz yeterlilik puanlarından (3,421±0,408) yüksek bulunmuştur. Baba eğitim düzeyi lise olanların genel konuşma öz yeterlilik puanları (3,810±0,442), baba eğitim düzeyi ortaokul olanların genel konuşma öz yeterlilik puanlarından (3,421±0,408) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının konuşma kurallarını uygulama puanlarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 5: Türkçe Öğretmen Adaylarının Konuşma Öz Yeterlilik Düzeylerinin Sosyo-ekonomik Düzeye Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Topluluk Önünde Konuşma	İyi	49	3,592	0,869	2,125	0,122
	Orta	141	3,413	0,672		
	Kötü	14	3,741	0,585		
Etkili Konuşma	İyi	49	3,793	0,866	0,795	0,453
	Orta	141	3,679	0,565		
	Kötü	14	3,833	0,620		
Konuşma Kurallarını Uygulama	İyi	49	3,792	0,877	0,190	0,827
	Orta	141	3,738	0,528		
	Kötü	14	3,814	0,782		
Konuşma İçeriğini Düzenleme	İyi	49	3,694	0,837	1,364	0,258
	Orta	141	3,688	0,552		
	Kötü	14	3,982	0,683		
Genel Konuşma Öz Yeterlilik	İyi	49	3,715	0,749	1,092	0,337
	Orta	141	3,630	0,479		
	Kötü	14	3,829	0,487		

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma, etkili konuşma, konuşma kurallarını uygulama, konuşma içeriğini düzenleme, genel konuşma öz yeterlilik puanlarının sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 6: Türkçe Öğretmen Adaylarının Konuşma Öz Yeterlilik Düzeylerinin Sınıfa Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Topluluk Önünde Konuşma	1	63	3,286	0,702	16,244	0,000	3>1
	2	48	3,146	0,611			4>1
	3	44	3,546	0,608			3>2
	4	49	3,992	0,668			4>2
Etkili Konuşma	1	63	3,661	0,596	7,781	0,000	4>3
	2	48	3,431	0,674			3>2
	3	44	3,758	0,649			4>2
	4	49	4,031	0,573			4>3
Konuşma Kurallarını Uygulama	1	63	3,768	0,539	2,253	0,083	
	2	48	3,588	0,668			
	3	44	3,736	0,733			
	4	49	3,922	0,632			
Konuşma İçeriğini Düzenleme	1	63	3,651	0,623	9,431	0,000	
	2	48	3,495	0,566			4>1
	3	44	3,597	0,685			4>2
	4	49	4,097	0,537			4>3
Genel Konuşma Öz Yeterlilik	1	63	3,582	0,479	12,386	0,000	4>1
	2	48	3,393	0,516			3>2
	3	44	3,693	0,523			4>2
	4	49	4,009	0,549			4>3

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma puanlarının sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmuştur($F=16,244; p=0,000<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere post-hoc analizi uygulanmıştır. 3. sınıf olanların topluluk önünde konuşma puanları($3,546\pm 0,608$), 1. sınıf olanların topluluk önünde konuşma puanlarından ($3,286\pm 0,702$) yüksek bulunmuştur. 4. sınıf olanların topluluk önünde konuşma puanları ($3,992\pm 0,668$), 1. sınıf olanların topluluk önünde konuşma puanlarından ($3,286\pm 0,702$) yüksek bulunmuştur. 3. sınıf olanların topluluk önünde konuşma puanları($3,546\pm 0,608$), 2. sınıf olanların topluluk önünde konuşma puanlarından ($3,146\pm 0,611$) yüksek bulunmuştur. 4. sınıf olanların topluluk önünde konuşma puanları ($3,992\pm 0,668$), 2. sınıf olanların topluluk önünde konuşma puanlarından ($3,146\pm 0,611$) yüksek bulunmuştur. 4. sınıf olanların topluluk önünde konuşma puanları ($3,992\pm 0,668$), 3. sınıf olanların topluluk önünde konuşma puanlarından ($3,546\pm 0,608$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının etkili konuşma puanlarının sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmuştur($F=7,781; p=0,000<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere post-hoc analizi uygulanmıştır. 4. sınıf olanların etkili konuşma puanları($4,031\pm 0,573$), 1. sınıf olanların etkili konuşma puanlarından ($3,661\pm 0,596$) yüksek bulunmuştur. 3. sınıf olanların etkili konuşma puanları ($3,758\pm 0,649$), 2. sınıf olanların etkili konuşma puanlarından ($3,431\pm 0,674$) yüksek bulunmuştur. 4. sınıf olanların etkili konuşma puanları($4,031\pm 0,573$), 2. sınıf olanların etkili konuşma puanlarından ($3,431\pm 0,674$)

yüksek bulunmuştur. 4. sınıf olanların etkili konuşma puanları (4,031±0,573), 3. sınıf olanların etkili konuşma puanlarından (3,758±0,649) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının konuşma içeriğini düzenleme puanlarının sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmuştur (F=9,431;p=0,000<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere post-hoc analizi uygulanmıştır. 4. sınıf olanların konuşma içeriğini düzenleme puanları (4,097±0,537), 1. sınıf olanların konuşma içeriğini düzenleme puanlarından (3,651±0,623) yüksek bulunmuştur. 4. sınıf olanların konuşma içeriğini düzenleme puanları (4,097±0,537), 2. sınıf olanların konuşma içeriğini düzenleme puanlarından (3,495±0,566) yüksek bulunmuştur. 4. sınıf olanların konuşma içeriğini düzenleme puanları (4,097±0,537), 3. sınıf olanların konuşma içeriğini düzenleme puanlarından(3,597±0,685) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının genel konuşma öz yeterlilik puanlarının sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmuştur (F=12,386;p=0,000<0.05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere post-hoc analizi uygulanmıştır. 4. sınıf olanların genel konuşma öz yeterlilik puanları (4,009±0,549), 1. sınıf olanların genel konuşma öz yeterlilik puanlarından (3,582±0,479) yüksek bulunmuştur. 3. sınıf olanların genel konuşma öz yeterlilik puanları(3,693±0,523), 2. sınıf olanların genel konuşma öz yeterlilik puanlarından (3,393±0,516) yüksek bulunmuştur. 4. sınıf olanların genel konuşma öz yeterlilik puanları (4,009±0,549), 2. sınıf olanların genel konuşma öz yeterlilik puanlarından (3,393±0,516) yüksek bulunmuştur. 4. sınıf olanların genel konuşma öz yeterlilik puanları (4,009±0,549), 3. sınıf olanların genel konuşma öz yeterlilik puanlarından (3,693±0,523) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının konuşma kurallarını uygulama puanlarının sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 7: Türkçe Öğretmen Adaylarının Konuşma Öz Yeterlilik Düzeylerinin Cinsiyete Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	T	p
Topluluk Önünde Konuşma	Erkek	100	3,485	0,744	0,125	0,901
	Kız	104	3,472	0,706		
Etkili Konuşma	Erkek	100	3,703	0,663	-0,282	0,778
	Kız	104	3,729	0,645		
Konuşma Kurallarını Uygulama	Erkek	100	3,756	0,685	0,003	0,998
	Kız	104	3,756	0,604		
Konuşma İçeriğini Düzenleme	Erkek	100	3,705	0,667	-0,099	0,921
	Kız	104	3,714	0,619		
Genel Konuşma Öz Yeterlilik	Erkek	100	3,665	0,585	0,027	0,978
	Kız	104	3,663	0,530		

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma, etkili konuşma, konuşma kurallarını uygulama, konuşma içeriğini düzenleme, genel konuşma öz Yeterlilik puanlarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan t-testi sonucunda farklılık anlamlı bulunmamıştır (p>0,05).

Tablo 8: Türkçe Öğretmen Adaylarının Konuşma Öz Yeterlilik Düzeylerinin Konuşma Eğitimi Dersi Alma Durumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	T	p
Topluluk Önünde Konuşma	Evet	46	3,973	0,704	5,657	0,000
	Hayır	158	3,335	0,664		
Etkili Konuşma	Evet	46	3,913	0,716	2,348	0,020
	Hayır	158	3,659	0,623		
Konuşma Kurallarını Uygulama	Evet	46	3,857	0,622	1,207	0,229
	Hayır	158	3,727	0,649		
Konuşma İçeriğini Düzenleme	Evet	46	3,935	0,663	2,750	0,006
	Hayır	158	3,644	0,622		
Genel Konuşma Öz Yeterlilik	Evet	46	3,935	0,616	3,885	0,000
	Hayır	158	3,585	0,513		

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma puanlarının konuşma eğitimi dersi alma durumu değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan t-testi sonucunda farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=5.657; p=0.000 < 0,05$). Eğitim alanların topluluk önünde konuşma puanları ($x=3,973$), Eğitim almayanların topluluk önünde konuşma puanlarından ($x=3,335$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının etkili konuşma puanlarının konuşma eğitimi dersi alma durumu değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan t-testi sonucunda farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=2.348; p=0.020 < 0,05$). Eğitim alanların etkili konuşma puanları ($x=3,913$), Eğitim almayanların etkili konuşma puanlarından ($x=3,659$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının konuşma içeriğini düzenleme puanlarının konuşma eğitimi dersi alma durumu değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan t-testi sonucunda farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=2.750; p=0.006 < 0,05$). Eğitim alanların konuşma içeriğini düzenleme puanları ($x=3,935$), Eğitim almayanların konuşma içeriğini düzenleme puanlarından ($x=3,644$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının genel konuşma öz yeterlilik puanlarının konuşma eğitimi dersi alma durumu değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan t-testi sonucunda farklılık anlamlı bulunmuştur ($t=3.885; p=0.000 < 0,05$). Eğitim alanların genel konuşma öz yeterlilik puanları ($x=3,935$), Eğitim almayanların genel konuşma öz yeterlilik puanlarından ($x=3,585$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının konuşma kurallarını uygulama puanlarının konuşma eğitimi dersi alma durumu değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan t-testi sonucunda farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterliliklerinin incelendiği bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının “topluluk önünde konuşma”; “etkili konuşma”; “konuşma kurallarını uygulama”; “konuşma içeriğini düzenleme” ve genel konuşma öz yeterlilik” düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre yapılan inceleme sonucunda; anne eğitim düzeyi yüksek olanların topluluk önünde konuşma, konuşma kurallarını uygulama, konuşma içeriğini düzenleme, genel konuşma öz yeterliliklerinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının etkili konuşma puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemiştir.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre incelendiğinde baba eğitim düzeyi okuryazar değil olanların baba eğitim düzeyi ortaokul olanların topluluk önünde konuşma öz yeterliliklerinden yüksek olduğu; baba eğitim düzeyi lise olanların baba eğitim düzeyi ortaokul olanlarından yüksek olduğu görülmüştür. Türkçe öğretmen adaylarının etkili konuşma öz yeterlilikleri baba eğitim düzeyi lise olanların baba eğitim düzeyi ilkokul olanların yüksek; baba eğitim düzeyi okuryazar değil olanların baba eğitim düzeyi ortaokul olanların yüksek, baba eğitim düzeyi ilkokul olanların baba eğitim düzeyi ortaokul olanların yüksek, baba eğitim düzeyi lise olanların baba eğitim düzeyi ortaokul olanların yüksek, baba eğitim düzeyi üniversite olanların baba eğitim düzeyi ortaokul olanların etkili konuşma öz yeterliliklerinden yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Türkçe öğretmen adaylarının konuşma içeriğini düzenleme öz yeterliliklerinin baba eğitim düzeyi değişkenine göre incelendiğinde; baba eğitim düzeyi ilkokul olanların baba eğitim düzeyi ortaokul olanlarından yüksek, baba eğitim düzeyi lise olanların baba eğitim düzeyi ortaokul olanlarından yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Türkçe öğretmen adaylarının genel konuşma öz yeterliliklerinin baba eğitim düzeyi değişkenine göre incelendiğinde; baba eğitim düzeyi okuryazar değil olanların baba eğitim düzeyi ortaokul olanlarından yüksek, baba eğitim düzeyi ilkokul olanların baba eğitim düzeyi ortaokul olanlarından yüksek, baba eğitim düzeyi lise olanların baba eğitim düzeyi ortaokul olanlarından yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının konuşma kurallarını uygulama öz yeterliliklerinin baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Bu durumun çalışma grubunun özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu sonuca yönelik yapılacak başka bir çalışmada bu durum ayrıca değerlendirilebilir.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma; “etkili konuşma”; “konuşma içeriğini düzenleme” ve genel konuşma öz yeterlilik” düzeylerinin sınıf değişkenine göre incelenmesi sonucunda öz yeterlilik algısının üst sınıflara geçildikçe yükseldiği görülürken "konuşma kurallarını uygulama" öz yeterlilik algısının sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma, etkili konuşma, konuşma içeriğini düzenleme, genel konuşma öz Yeterlilik algısının konuşma eğitimi dersi alma durumu değişkenine göre incelendiğinde konuşma eğitimi dersi alanların konuşma öz yeterliliklerinin bu dersi almayanlardan yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının konuşma kurallarını uygulama öz yeterliliklerinin konuşma eğitimi dersi alma durumu değişkenine göre anlamlı farka rastlanmamıştır. Bu da Türkçe öğretmen adaylarına verilecek konuşma eğitimi dersinin önemini ortaya koyar niteliktedir.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma, etkili konuşma, konuşma kurallarını uygulama, konuşma içeriğini düzenleme, genel konuşma öz yeterlilik algısının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşma, etkili konuşma, konuşma kurallarını uygulama, konuşma içeriğini düzenleme, genel konuşma öz yeterlilik puanlarının sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Bu durumun çalışma grubunun özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bu sonuçlardan hareketle alan yazın incelendiğinde bu çalışmanın sonuçlarını destekleyen benzer çalışmalara rastlanıldığı gibi farklı sonuçlar elde eden çalışmalara da rastlanılmıştır.

Alan yazında yapılan çalışmalarda (Günay, 2003; Baykara ve Pehlivan, 2005; Yılmaz ve Çimen, 2008; Dilekmen, Başçı ve Bektaş, 2008; Çiftçi ve Taşkaya, 2010; Çetinkaya, 2011; Maden, 2011; Akkaya, 2012; Aykaç ve Çetinkaya, 2013; Er ve Demir, 2013) öğretmen ve öğretmen adaylarının iletişim becerisi düzeylerine ilişkin algılarının ve konuşma öz yeterlik algılarının yüksek olduğu sonucuna varılırken; Oğuz (2009) çalışmasında öğretmen adaylarının sözlü anlatım becerilerine ilişkin öz yeterlik algılarının yetersiz olduğu sonucuna varmıştır. (Günay, 2003; Baykara ve Pehlivan, 2005; Dilekmen vd. 2008; Yılmaz ve Çimen, 2008; Çiftçi ve Taşkaya, 2010; Büyükkiz, 2011; Katrancı, 2014) çalışmalarında Türkçe öğretmen adaylarının cinsiyetlerinin konuşma öz yeterlilikleri üzerinde anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna varılırken; (Özerbaş, Bulut ve Usta, 2007; Kılıçgil, Bilir, Özindiç, Eroğlu ve Eroğlu, 2009; Oğuz, 2009) çalışmalarında konuşma öz yeterliliklerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna varmışlardır.

Türkçe öğretmen adaylarının konuşma eğitimi dersini alma ya da bu yönde benzer dersleri alma durumunun konuşma öz yeterlilik düzeylerini etkileme bakımından yapılan çalışmalar incelendiğinde; (Çetinkaya, 2011) konuşmaya yönelik alınan derslerin Türkçe öğretmen adaylarının öz yeterlilik algılarında olum etki ettiği sonucuna varılırken; (Baykara ve Pehlivan, 2005; Yılmaz ve Çimen, 2008; Dilekmen vd. 2008) çalışmalarında ise öğrenim görülen sınıf ve alınan derslerin Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlilik algıları üzerinde etkisinin olmadığı sonucuna varmışlardır.

Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlilik algılarının geliştirilmesine ve alanda yapılması gereken çalışmalara yönelik şu önerilerde bulunulabilir:

1. Türkçe öğretmen adaylarının konuşma becerilerinin iyi olması gerektiği hususunda bilgilendirmeler yapılmalı ve ders içerikleri buna uygun olarak düzenlenmelidir.
2. Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterliliklerini geliştirmek için derste onlara aktif rol verilmelidir.
3. Ders hocaları bu konuda örnek davranış sergilemeli ve sürekli Türkçe öğretmen adaylarını konuşmaya ve konuşmalarını değerlendirmeye sevk etmelidir.
4. Bu konu değişik açılardan çalışmalara konu edinilmeli ve sonuçlar üniversite yönetimiyle paylaşılıp gerekli tedbirler alınmalıdır.

Kaynakça

- Arslan, A. (2012). Üniversite Türkçe öğretmen adaylarının “topluluk karşısında konuşma” ile ilgili çeşitli görüşleri (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi örneği). *TurkishStudies*, 7(3), 221-223.
- Akkaya, A. (2012). Öğretmen adaylarının konuşma sorunlarına ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 405- 420.
- Aykaç, M. ve Çetinkaya, G. (2013). Yaratıcı drama etkinliklerinin Türkçe öğretmen adaylarının konuşma becerilerine etkisi. *TurkishStudies*, 8(9), 671-682.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change. *Psychological Review*. 84 (2), 191-215.
- Başaran, M. ve Erdem, İ. (2009). Öğretmen adaylarının güzel konuşma becerisi ile ilgili görüşleri üzerine bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 743-754.

- Büyükkız, K. (2011). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazma becerileri ile öz yeterlilik algıları arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. Yayımlanmamış doktora tezi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Çetinkaya, Z. (2011). Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerilerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (2), 567-576.
- Çiftçi, S. ve Taşkaya, S. M.(2010). Sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlik ve iletişim becerileri arasındaki ilişki. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 5(3), 921-928.
- Congur, R. (1999). Söz sanatı, güzel söz söyleme. Ankara: TRT Yayınları.
- Çömlekçi, N. (2001). *Bilimsel araştırma yöntemi ve istatistiksel anlamlılık sınamaları*. Eskişehir: Bilim Teknik Yayınevi
- Demirel, Ö. (2003). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Dilekmen, M., Başçı, Z. ve Bektaş, F. (2008). Eğitim fakültesi Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 223- 231.
- Doğan, M. (2005). *Büyük Türkçe Sözlük*, Ankara: Pınar Yayınları.
- Er, O. ve Demir, Ö. (2013). Konuşma becerisinin Türkçe öğretmenleri tarafından kullanılabilirliğine ilişkin Türkçe öğretmeni adaylarının görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 8(1), 1417-1436.
- Günay, K. (2003). *Sınıf Yönetiminde Öğretmenlerin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksel Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Katranacı, M. ve Melanlıoğlu, D. (2013). Öğretmen adaylarına yönelik konuşma öz yeterlik ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *International Journal of Social Science*, 6(6), 651-665.
- Kurudayıoğlu, M. (2003). Konuşma eğitimi ve konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler. *TÜBAR-XIII-Bahar/ 287-309*
- Kılıçgil, E., Bilir, P., Özdiñç, Ö., Eroğlu, K. ve Eroğlu, B. (2009). İki farklı üniversitenin beden eğitimi ve spor yüksekokulu Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7 (1), 19-28.
- Luszczynska, A., Scholz, U. and Schwarzer R. (2005). The general self-efficacy scale: Multicultural validation studies. *The Journal of Psychology*, 139(5), 439-457.
- Maden, S. (2011). Rol kartlarının konuşma eğitimindeki başarı ve tutum üzerine etkisi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 23-38.
- MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6-8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara.
- Oğuz, A. (2009). Öğretmen adaylarının sözlü ve yazılı anlatım becerilerine ilişkin öz yeterlik algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(30), 18-42.
- Özbay, M. (2005). Sesle ilgili kavramlar ve konuşma. *Millî Eğitim Dergisi*, (33,168) 116-125.
- Özerbaş, M. A., Bulut, M. ve Usta, E. (2007). Öğretmen adaylarının algıladıkları iletişim becerisi düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, (8/1), 123-135.

- Pehlivan Baykara, K. (2005). öğretmen adaylarının iletişim becerisi alguları üzerine bir çalışma. *İlköğretim Online*, 4 (2), 17-23.
- Temizyürek, F., Erdem, İ. ve Temizkan, M. (2012). Konuşma eğitimi. Ankara: Pegem Akademi Yayınları,
- Tschannen-Moran, M., Woolfolk Hoy, A., and Hoy, W. K. (1998). Teachers' efficacy: its meaning and measure. *Review of Educational Research*, 68, 202-248.
- Uçgun, D. (2007). Konuşma eğitimi etkileyen faktörler. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (22/1), 59-67.
- Yaman, E. (2007). *Konuşma sanatı*, Ankara: Savaş Yayınevi.
- Yılmaz, İ. ve Çimen, Z. (2008). Beden eğitimi öğretmen adaylarının iletişim beceri düzeyleri. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10 (3), 3-14.
- Yörük, Y. (1999). *İlköğretimde güzel konuşma ve yazma kılavuzu*. İstanbul: Serhat Yayınları.